

RÄTTEN ATT GÖRA FRAMSTÄLLNINGAR

Sedan Maastrichtfördraget trädde i kraft har varje unionsmedborgare och varje fysisk eller juridisk person som är bosatt eller har sitt säte i en medlemsstat rätt att göra framställningar till Europaparlamentet, i form av ett klagomål eller en begäran, om en fråga som hör till Europeiska unionens verksamhetsområden. Framställningen granskas av parlamentets utskott för framställningar, som avgör om den är tillåtlig och ansvarar för att behandla den.

RÄTTSLIG GRUND

[Artiklarna 20, 24 och 227](#) i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget) och [artikel 44 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna](#).

MÅL

Rätten att göra framställningar syftar till att göra det möjligt för EU:s medborgare och invånare att enkelt vända sig till EU:s institutioner med klagomål eller begäranden om åtgärder.

RESULTAT

A. Berättigande och krav ([artikel 227 i EUF-fördraget](#))

Varje unionsmedborgare och varje fysisk eller juridisk person som är bosatt eller har sitt säte i en medlemsstat har rätt att enskilt eller tillsammans med andra göra framställningar.

För att framställningen ska vara tillåtlig måste den avse ett ärende som hör till Europeiska unionens verksamhetsområden och som direkt berör framställaren. Det sistnämnda villkoret tillämpas dock i mycket vid bemärkelse.

B. Förfarande

Förfarandet för att handlägga framställningar fastställs i artiklarna 226–230 och bilaga VI (XX) i [parlamentets arbetsordning](#), som ger denna behörighet till ett visst utskott, nämligen utskottet för framställningar.

1. Formella krav

Framställningarna ska innehålla uppgifter om varje framställares namn, nationalitet och adress, och vara avfattade på ett av EU:s officiella språk. De kan lämnas in antingen elektroniskt genom parlamentets webbportal för framställningar eller per post på papper.

2. Materiell tillåtlighet

De framställningar som uppfyller nämnda formella krav hänskjuts till utskottet för framställningar, som först måste besluta om de är tillåtliga. Utskottet gör detta genom att förvissa sig om att ärendet hör till EU:s verksamhetsområden. De framställningar

som inte uppfyller detta villkor förklaras otillåtliga. Framställaren informeras om detta och om skälen för beslutet. Framställarna uppmuntras ofta att kontakta ett annat nationellt, europeiskt eller internationellt organ. De vanligaste skälen till att framställningar förklaras otillåtliga är att framställarna blandar ihop behörigheter, ansvarsområden och möjligheter till åtgärder och prövning på unionsnivå med motsvarande på nationell nivå – i medlemsstaterna – och i andra internationella organisationer och organ (såsom FN och Europarådet), även när det gäller tillämpligheten för Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna.

3. Prövning av framställningar

Utskottet för framställningar kan beroende på omständigheterna vidta en eller flera av följande åtgärder:

- Uppmana Europeiska kommissionen att göra en inledande undersökning av en framställning och lämna upplysningar om förenligheten med relevant EU-lagstiftning.
- Vidarebefordra framställningen till andra utskott i parlamentet för kännedom eller för att dessa ska vidta åtgärder (till exempel avge ett yttrande till utskottet för framställningar eller diskutera eller beakta en framställning i samband med sitt lagstiftningsrelaterade, politiska eller granskande arbete).
- Om framställningen berör ett visst fall som kräver särskild uppmärksamhet, kontakta de relevanta institutionerna eller myndigheterna eller ingripa genom den berörda medlemsstatens ständiga representation för att lösa frågan.
- Vidta andra ändamålsenliga åtgärder för att försöka lösa frågan eller på lämpligt sätt besvara framställningen.

Utskottet beslutar också huruvida framställningar ska föras upp på föredragningslistan till dess sammanträden. Om de förs upp på föredragningslistan bjuds framställaren, kommissionen och medlemsstatens företrädare in. Vid sammanträdet i fråga presenterar framställarna – om de så önskar – sin framställning, och därefter tar kommissionen muntligen ställning till framställningen och redogör för sitt skriftliga svar på de frågor som tas upp i denna. Även företrädarna för de berörda medlemsstaterna kan tilldelas ordet. Ledamöterna av utskottet för framställningar har sedan möjlighet att diskutera de frågor som tagits upp under debatten och föreslå ytterligare åtgärder.

I vissa fall kan utskottet besluta att hålla en utfrågning eller ett seminarium, genomföra en undersökningsresa till det berörda landet eller den berörda regionen, anta en uppdragsrapport med sina iakttagelser och rekommendationer eller utarbeta och lägga fram ett fullständigt betänkande eller ett kortfattat resolutionsförslag som parlamentet ska rösta om i kammaren. Det kan också besluta att lämna in frågor till kommissionen och/eller rådet för muntligt besvarande och att hålla en debatt i kammaren.

Om en framställning avser en fråga av allmänt intresse som visar på ett felaktigt införlivande eller en felaktig tillämpning av unionsrätten, kan den föranleda kommissionen att vidta åtgärder gentemot medlemsstaten i fråga, bland annat genom överträdelseförfaranden.

4. Avslutande

En framställning kan avslutas av utskottet i olika skeden av förfarandet, t.ex. efter det att utskottet fattat ett beslut om tillåtlighet, efter en diskussion vid ett utskottssammanträde, när inga ytterligare åtgärder kan vidtas med anledning av framställningen, när en framställning dragits tillbaka av framställaren eller när framställaren inte svarar inom en viss tidsfrist på en begäran om ytterligare upplysningar.

5. Öppenhet och insyn

Framställningar som skickas in till parlamentet blir offentliga handlingar. Sammanfattningar av framställningarna offentliggörs på samtliga officiella EU-språk på parlamentets [webbportal för framställningar](#) efter det att tillåtighetsbeslutet fattats av utskottet för framställningar, tillsammans med andra relevanta handlingar.

Framställarna informeras skriftligen om alla utskottsbeslut om sina framställningar samt om skälen för dessa beslut, och de tillhandahålls, i förekommande fall, relevant information och dokumentation så snart besluten blir tillgängliga.

EUROPAPARLAMENTETS ROLL

Enligt fördragen riktar sig framställningarna till parlamentet, som därför ansvarar för att se till att de problem som tas upp i dem beaktas till fullo i EU. För att göra detta på bästa sätt har det gett ett särskilt utskott – [utskottet för framställningar](#) – i uppdrag att behandla framställningar och samordna institutionens uppföljningsåtgärder. Såsom framhålls i dess årsrapporter om överläggningarna i utskottet under det föregående året^[1] har parlamentet alltid betraktat framställningar som en mycket viktig del av deltagandedemokratin. Parlamentet har också betonat hur viktiga de är när det gäller att avslöja fall av felaktigt införlivande och genomförande av unionsrätten i medlemsstaterna. Faktum är att ett antal framställningar har lett till lagstiftningsåtgärder eller politiska åtgärder, EU Pilot-ärenden, förhandsavgöranden eller överträdelseförfaranden.

Utskottet för framställningar är särskilt aktivt på områdena grundläggande rättigheter (inbegripet vad gäller barns rättigheter, diskriminering, minoriteters rättigheter, tillgång till rättslig prövning, fri rörlighet, rösträtt och brexit), miljö och djurskydd, den inre marknaden, sociala rättigheter, migration, handelsavtal och folkhälsa. Utskottet spelar inte minst en särskild roll när det gäller att skydda rättigheterna för personer med funktionsnedsättning inom EU:s ram för genomförandet av FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning, och anordnar också ett årligt seminarium om frågor med anknytning till funktionsnedsättningar.

Det finns ett antal instrument att tillgå för att säkerställa att frågor som tas upp i framställningar behandlas och löses: undersökningsresor, offentliga utfrågningar, workshoppar, beställande av studier, ett framställningsnätverk inrättat 2016 för att säkerställa bättre samarbete med övriga utskott vad gäller framställningar samt

[1] Årsrapporterna om överläggningarna i utskottet för framställningar omfattar bl.a. information om antalet mottagna framställningar, deras format, status, resultat, land, språk, nationalitet och ämne samt om webbportalen, förbindelserna med kommissionen, rådet och ombudsmannen, undersökningsresor, offentliga utfrågningar, studier som beställts och andra viktiga frågor.

samarbete och dialog med nationella parlament och myndigheter, och med andra EU-institutioner (särskilt kommissionen och Europeiska ombudsmannen).

Under 2014 lanserade parlamentet även [webbportalen för framställningar](#), som har stärkt den offentliga profilen och transparensen i fråga om framställningar. Portalen ger också vägledning i form av ett antal [alternativ till framställningar](#) som är tillgängliga för unionsmedborgarna.

Under valperioden 2019–2024 rörde framställningarna främst områdena miljö, hälsa, grundläggande rättigheter, demokrati och efterlevnad av EU-rätten, jämlikhet och mångfald, funktionsnedsättning, arbetsvillkor, små och medelstora företag samt transport och fri rörlighet. Under 2023 mottog parlamentet 1 452 framställningar.^[2]

Pablo Abril Marti / Georgiana Sandu
05/2024

[2] Mer information om utskottet för framställningar och dess verksamhet finns i [utskottets verksamhetsrapport för perioden 2019–2024](#).